

Lliurament de la Medalla d'Honor de la UOC a Gabriel Ferraté

Saló Sant Jordi, Palau de la Generalitat de Catalunya

Molt Honorable President,
Hble. Conseller,
Sr. Secretari d'Universitats i Recerca,
Magnífics Rectors,
Magnífic Rector Ferraté,
President i Patrons de la Fundació de la UOC,
Autoritats,
Senyores i senyors,

Català, col·laboratiu i tecnològic.

Tres adjectius que defineixen l'essència del fil conductor d'aquest acte d'homenatge.
Tres adjectius que caracteritzen... el Reactable.

El Reactable és aquest instrument de música electroacústica amb què s'ha obert i es tancarà aquest acte.

I sí, disculpin el petit joc de paraules, però l'analogia també serveix per a la UOC.

Català, col·laboratiu i tecnològic són tres dels adjectius definidors de la nostra essència.

Per això, per aquest esperit compartit, la nostra sintonia ha sonat, només començar, interpretada pel Reactable.

Perquè la universitat sorgida del geni —geni en totes les accepcions del terme— de Gabriel Ferraté va partir d'aquesta tríada per a crear una nova universitat.

«Lluny de replicar models ja existents, el doctor Ferraté va inventar una universitat que no existia, va apostar per un model propi, on el clàssic a distància esdevenia un modern sense distàncies. No va

adaptar-se al present, sinó que va qüestionar el passat tot copsant el futur.»

Perquè només a partir de **bones preguntes** podem arribar a **respostes diferents**. Perquè si una bona formació consisteix a fer-se les preguntes pertinents, cal donar exemple i qüestionar-ho tot per tal de conservar allò conservable, millorar allò millorable i modificar allò modificable.

Només així podrem **eliminar velles inèrcies i obrir nous horitzons**. Velles inèrcies com les que marquen els calendaris, l'organització interna dels cursos o els tempos d'aprenentatge.

Permetin-me exemplificar-ho. A Patres, Grècia, encara avui aturen les classes al novembre: perquè era quan es collien les olives, base ancestral de la seva economia.

Avui l'agricultura ja no té la rellevància de segles enrere, però segueix condicionant el calendari escolar: la tradició costa de modificar.

La creació de la UOC, en canvi, va cercar nous horitzons sense deixar-se sotmetre a les còmodes tradicions establertes. Va cercar esdevenir la universitat de les oportunitats, de la formació al llarg de la vida, de l'aprenentatge adaptat a tots els talents.

El dia de la inauguració de la UOC, el **Secretari General de l'International Council for Distance Education**, va dir:

“Catalunya, avui, fa un regal al món amb la creació de la UOC”.

Analitzem què hi ha de veritat en aquesta frase mirant fins a quin punt hem complert amb tres elements bàsics de qualsevol universitat: **model educatiu, impacte social i governança**. El model educatiu és el nostre particular fet diferencial. La manera d'aprendre distingeix la nostra universitat.

«El doctor Ferraté va entendre que digitalitzar no volia dir donar una capa de vernís tecnològic, sinó tenir l'oportunitat de repensar l'educació, diversificar el rol del professorat i atorgar centralitat a les capacitats i demandes de l'alumnat.»

Els nostres seixanta mil graduats evidencien l'encert d'aquest model educatiu, basat

en l'acompanyament docent i adaptat a les necessitats concretes de formació de l'estudiant.

A la UOC, la formació per a totes les etapes de la vida adulta és una realitat fundacional, quotidiana, fonamental. Parafrasejant aquella tòpica descripció dels jocs de taula, podríem dir que **la UOC va dels divuit als cent anys**.

Però és que ni tan sols les etapes prèvies en són alienes, i d'aquí la nostra implicació amb projectes com l'Escola Nova 21. I és que els alumnes de primària d'avui són els universitaris de demà.

La UOC s'ha revelat, al llarg de més de vint anys, com una universitat inclusiva, oberta a tota la ciutadania, adaptable a les demandes canviants i capaç d'assumir ritmes diferents fruit de cada circumstància particular.

El fet de ser una universitat no presencial ens permet gairebé l'omnipresència. Sempre al costat de qui vol aprendre, de qui es vol formar, de qui es vol transformar. És quan hi ha transformació que hi ha impacte.

Perquè tenir impacte constitueix la segona exigència de qualsevol societat vers el seu sistema universitari. Un impacte que és acadèmic i formatiu, però també de recerca.

Perquè no hi ha universitat sense recerca.

Des del pioner Internet Interdisciplinary Institute (IN3), especialitzat en l'estudi d'internet i l'aleshores naixent societat de la informació, fins als actuals quaranta-tres grups de recerca, passant per l'Escola de Doctorat o l'eLearn Center —centrat, com el seu nom indica, en l'aprenentatge en línia— la UOC ha apostat decididament per la recerca, convençuts com estem que docència i recerca han d'estar al servei de la societat per tal de **facilitar, connectar, intercanviar i generar talent**.

Per a garantir aquest ambiciós programa la UOC necessitava una governança particular. Ja el 1995, i en seu parlamentària, el doctor Ferraté ho caracteritzava:

«Una universitat pública que s'instrumenta mitjançant una formulació jurídica de dret privat,

*una institució amb plena autonomia i total control,
una universitat de servei públic.»*

Com veuen, una formulació que facilitava la flexibilitat acadèmica i de gestió, però compromesa amb el país per mitjà de l'assumpció d'un clar mandat fundacional i de la rendició de comptes davant del Parlament.

*En altres paraules, President, una estructura de país,
un model escalable i exportable, un element de
vertebració del coneixement i del talent.*

Tot plegat, gràcies a un model educatiu basat en la **proximitat**, en la **implicació**, en la **millora constant**.

Tot plegat, gràcies a l'aprofitament de les **oportunitats generades per la tecnologia**, **cada dia nova**.

Tot plegat, **fet i pensat des de Catalunya**, com a finestra de la nostra cultura i la nostra ciència al món, com a punt de trobada de talent, coneixement i aprenentatge.

Som i volem ser peça bàsica del sistema universitari català.

I sobre la base d'aquesta catalanitat, obrir-nos al món. Ho resumia perfectament un dels nostres artistes més internacionals, Joan Miró, quan deia que

*«s'han de tenir els peus solidàriament posats a terra si
es vol volar per l'aire».*

Dues dades mostren la complementarietat d'aquesta dualitat: avui la UOC és ja la universitat catalana amb més estudiants de tercer cicle; avui els **graduats** de la UOC són a **cent divuit països**.

En resum, i tornant al començament, la UOC va néixer i es manté fidel a l'esperit del doctor Ferraté. **Estem en deute amb ell**.

El lliurament de la Medalla d'Honor de la UOC, la més alta distinció de la nostra universitat, que es lliura avui per primera vegada, així ho constata; les meves paraules només ho subratllen.

Quan encara són recents les darreres eleccions presidencials franceses, potser és més oportú que mai recordar les paraules de l'europeista Jean Monnet:

*«Les persones passen, però les institucions romanen;
no es pot fer res sense les persones, però no subsisteix
res sense les institucions.»*

Sense Ferraté no hi hauria UOC. I cada nova evolució, cada millora del model donat, és alhora un servei al país i a l'acadèmia i un homenatge al seu fundador, que ens ha llegat la UOC i, sobretot, ens ha llegat un exemple cívic.

Català, col.laboratiu i tecnològic.

Doctor Ferraté, moltes gràcies.

Moltes gràcies, President.

Josep A. Planell